

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát
Koperníkova 26, 301 00 Plzeň**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-73/25-P
Sp. zn. ČŠIP-S-28/25-P

Název	Základní škola speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín
Sídlo	Husova 346, 334 52 Merklín
E-mail	kovacova.spsm@volny.cz
IČO	71 197 583
Identifikátor	600 022 994
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	Mgr. Ivana Kováčová
Zřizovatel	Diakonie Českobratrské církve evangelické
Místo inspekční činnosti	Husova 346, Merklín Kralovická 1562, Plzeň Pod Nemocnicí 116, Sušice U Zámku 118, Merklín U Zámku 244, Merklín U Zámku 3, Merklín
Inspekční činnost na místě	27. 1. – 30. 1. 2025

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona

pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“) základní školy speciální (dále „ZŠS“), střední školy (dále „SŠ“), školní družiny (dále „ŠD“), internátu a školní jídelny – výdejny. Škola je zaměřena na rozvíjení osobnosti dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) s cílem uplatnění dosažených vědomostí, dovedností a návyků v praktickém životě. Zřízena je primárně pro žáky s lehkým, středně těžkým a těžkým mentálním postižením a žáky se souběžným postižením více vadami a autismem. Ke vzdělávání jsou přijímáni na základě žádosti zákonných zástupců a doporučení školských poradenských zařízení.

Škola poskytuje vzdělávání a školské služby na pracovištích v Merklíně, Sušici a Plzni. Hlavní budova školy se nachází na adrese Husova 346, Merklín, kde jsou umístěny dvě třídy přípravného stupně, šest tříd pro žáky ZŠS, ŠD a školní jídelna – výdejna. Na adrese U zámku 244, Merklín, se nacházejí čtyři třídy ZŠS, dvě třídy SŠ a internát. Další internát je umístěn na adrese U Zámku 118, Merklín. Odloučená pracoviště školy zahrnují pracoviště v Sušici, kde jsou čtyři třídy, z toho dvě pro žáky ZŠS, jedna pro žáky SŠ a jedna třída přípravného stupně a na pracovišti v Plzni jsou umístěny dvě třídy ZŠS a jedna třída přípravného stupně.

K termínu inspekce se ve škole ve 20 třídách vzdělávalo 145 žáků, z nichž ve SŠ 24 žáků a v přípravném stupni ZŠS 23 dětí. Vzdělávání je realizováno podle školních vzdělávacích programů (dále „ŠVP“), které vycházejí z reálných podmínek školy a speciálních vzdělávacích potřeb dětí a žáků a individuálních vzdělávacích plánů (dále „IVP“) přizpůsobených jejich schopnostem a možnostem.

V devíti odděleních ŠD bylo v době inspekční činnosti zapsáno k pravidelné denní docházce 102 účastníků. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje podle ŠVP ŠD. Cíle vzdělávání v družině jsou stanoveny v návaznosti na školní vzdělávací programy základní školy a nabízejí účastníkům aktivity, které je učí smysluplnému využití volného času.

Internát zajišťuje ubytování a výchovně vzdělávací činnost navazující na činnost školy, ubytovaným žákům zajišťuje školní stravování. V době inspekční činnosti bylo v internátě zapsáno 27 ubytovaných ve třech výchovných skupinách. Výchovně vzdělávací činnost probíhá dle ŠVP pro internát.

V rámci hmotného zabezpečení škola poskytuje školní stravování ve školních jídelnách – výdejnách v pracovištích Merklín a Sušice. V rámci školního stravování je dětem ve škole zajištěn oběd a pitný režim.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy zpracovala reálnou koncepci rozvoje zaměřenou na všeobecný rozvoj dětí a žáků, zvyšování kvality vzdělávání a uplatnění žáků na trhu práce, včetně strategií pro dosahování cílů a jejich vyhodnocování. Jasně stanovené priority, které se škole daří v plné míře naplňovat, jsou založené na komunikaci a kooperaci všech aktérů vzdělávání, na naplňování potřeb dětí a žáků, na vytváření optimálního vzdělávacího a sociálního prostředí. Ředitelka školy průběžně naplňování koncepčních záměrů včetně efektivity

jednotlivých použitých postupů či metod pedagogické práce vyhodnocuje. Všichni pedagogové se na naplňování koncepčních záměrů školy podílejí. Dokladem reálně nastavené a úspěšně naplňované koncepce rozvoje školy je např. trvalý zájem uchazečů o vzdělávací nabídku.

Systém řízení vychází z dlouholetých zkušeností ředitelky, její pružné komunikace a spolupráce s pracovníky a dobré spolupráci se zřizovatelem. Některé kompetence pro řízení a kontrolu vzdělávání převedla ředitelka na své zástupce. Organizační struktura odpovídá velikosti školy. Rozdělení pravomocí a struktura přenosu informací je účelná. Nastavený kontrolní a hospitační systém je funkční, vedení školy sleduje kvalitu vzdělávání a poskytuje pedagogům podklady pro sebereflexi vlastní práce. Pedagogové dostávají ke své práci zpětnou vazbu, doporučení vedou k postupnému zvyšování kvality vzdělávání. Kontrolní činnost školy probíhá také při každodenním kontaktu se zaměstnanci školy a při operativním řešení aktuálních záležitostí.

Aktuální složení pedagogického sboru umožňuje naplňovat koncepční záměry školy a cíle realizovaných ŠVP, zkvalitňovat vzdělávací proces a cíleně tak formovat a rozvíjet osobnost dětí a žáků. Vzdělávání v základním, středním i zájmovém vzdělávání zajišťuje spolupracující tým, v převážné míře s požadovanou odbornou kvalifikací. Částečná nekvalifikovanost pedagogických pracovníků neměla v průběhu inspekční činnosti vliv na kvalitu poskytovaného vzdělávání. Ředitelka podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků a umožňuje podle aktuálních potřeb všem pedagogům účast na různých vzdělávacích akcích, prohlubování a rozšiřování odbornosti a pedagogických dovedností a následné využití získaných poznatků ve výuce. Uskutečňované vzdělávací akce jsou v souladu s potřebami školy a příznivě se odrážejí v kvalitě vedení vzdělávacího procesu.

K naplňování všech ŠVP má škola vytvořeny výborné prostorové i materiální podmínky. Vzdělávání probíhá v esteticky upraveném a podnětném prostředí. Škola disponuje dostatečným počtem učeben vybavených didaktickou technikou, jež je účelně využívána v průběhu vzdělávání. Dostatečně jsou zajištěny kompenzační a didaktické pomůcky pro výuku a prostředky informačních technologií, které jsou efektivně využity pro podporu rozvoje dětí a žáků. Relaxační místnosti vybavené moderními kompenzačními, relaxačními a stimulačními přístroji a pomůckami poskytují možnost provádět masáže a speciální cvičení dětem a žákům s těžkým mentálním a kombinovaným postižením. Vyučující mají k dispozici velké množství učebních a rehabilitačních pomůcek, které jsou neustále inovovány a napomáhají všestrannému rozvoji osobnosti dětí i žáků a usnadňují pedagogům a dalším pečujícím osobám fyzicky náročnou manipulaci s imobilními žáky. V souladu s vymezenými koncepčními záměry se prostředí školy průběžně modernizuje. Prostorové podmínky ŠD a internátu umožňují realizaci pravidelné zájmové činnosti. Pro činnost ŠD škola využívá učebny školy. Pro zájmové aktivity jsou účelně využívány i další prostory školy (cvičná kuchyňka, zahrada, altán).

Efektivní využívání finančních zdrojů umožňuje vytvářet kvalitní podmínky pro naplňování školních vzdělávacích programů. Aktivním působením vedení školy se daří získávat peněžní prostředky (jednak dotacemi z MŠMT, dále financemi z grantů a školného), jež jsou účelně využívány k postupnému zlepšování materiálně technického zázemí i ke zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání. Zlepšení ekonomických podmínek školy je podpořeno sponzorskými dary pro tento účel.

Škola dbá na zajištění fyzického bezpečí dětí a žáků. Budovy školy jsou zajištěny proti vniknutí cizích osob.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hlavním cílem školy je vytvořit prostředí, ve kterém se všem dětem a žákům s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen potřebného vzdělání a individuální péče, ale zároveň se zde cítí bezpečně a spokojeně. Žáci jsou vedeni k rozvoji samostatnosti v běžných situacích a jejímu uplatnění v praktickém životě. Cílem vzdělávání v přípravných třídách je podporovat osobnostní rozvoj dětí, napomáhat dosažení školní zralosti a připravenosti na nástup do základního vzdělávání. Vzdělávací cíle ve střední škole jsou zaměřeny na profesní přípravu žáků a jejich uplatnitelnost na trhu práce.

Výuka ve všech sledovaných třídách v ZŠ a ZŠS, byla připravena a promyšlena, měla logickou strukturu a byla příkladně individualizovaná dle míry postižení a věkových zvláštností žáků. Pedagogové pro naplnění stanovených cílů v činnostně pojatém vyučování využívali širokou škálu výchovně vzdělávacích strategií za účinného využití názorných, speciálních a kompenzačních pomůcek. Vzdělávací obsah byl vždy diferencován v závislosti na konkrétních potřebách každého žáka. Sledované vyučování probíhalo v přátelské atmosféře, všichni pedagogičtí pracovníci soustavně uplatňovali citlivý individuální přístup, předvídali různé projevy chování žáků a dokázali nasměrovat jejich pozornost k realizovaným činnostem. Důsledně respektovali schopnosti a možnosti žáků, poskytovali jim podpůrná opatření v souladu s postupy stanovenými v doporučeních školských poradenských zařízení a v IVP. Vyučující a asistentky pedagoga mezi sebou při výuce efektivně spolupracovali ku prospěchu všech žáků. Jejich součinnost zahrnovala i přípravu na vyučování a vyhodnocování výsledků vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci poskytovali žákům průběžně zpětnou vazbu a potřebnou pomoc. Na konci hodiny učitelé zhodnotili výuku, často s aktivní účastí žáků. Předkládané aktivity vhodně stimulovaly zájem žáků o svět, v němž žijí. Přispívaly k budování pozitivního sebepojetí a vedly je k vytváření vhodných stereotypů pro uplatnění v konkrétních situacích. Výuka byla rovněž zaměřena na ochranu vlastního zdraví i zdraví jiných. Byly zařazovány činnosti zaměřené na rozvíjení dovedností žáků a na získávání sebeobslužných návyků. Žáci na zadaných úkolech se zájmem pracovali a projevovali uspokojení a radost. Přiměřeně svým možnostem komunikovali s učitelkami nebo asistentkami. Beze strachu vyjadřovali své požadavky. Dokončovali většinu uložených aktivit a na některých dokázali pracovat i samostatně. Vhodně byly rozvíjeny pohybové dovednosti za využití nápaditého tělovýchovného náčiní. Bylo patrné, že žáci mají radost z pohybu a pedagogové jim usnadňují tyto kladné emoce dále rozvíjet. Individuální rehabilitační, relaxační a podpůrná práce s žáky vyplývala z jejich momentálních potřeb za využití bazální stimulace či Snoezelenu.

Děti v přípravné třídě pracovaly na svých úkolech nastavených dle individuálních schopností. V přípravné třídě probíhala smyslová výchova. Děti dostaly příležitost k uplatnění tvořivé práce s barvou a nenásilně si upevňovaly poznatky i praktické dovednosti vtahující se k zinní tematice. Režim ve škole byl střídán pobytem dětí a žáků venku.

Vyučování v SŠ probíhalo ve třídě se spojenými ročníky. Promyšlené organizační zajištění a souběžné působení více pedagogických pracovníků (učitelka a asistentky pedagoga) přispívalo k efektivitě vzdělávacího procesu. Pedagogové důsledně s příkladnou trpělivostí diferencovali a individualizovali výuku podle potřeb žáků. Volené metody a formy práce byly promyšlené a žáky většinou velmi dobře přijímané, což pozitivně ovlivňovalo jejich zájem o nabízené činnosti a ochotu plnit zadané úkoly. Důraz byl kladen především na podporu samostatnosti, na rozvoj sociálních, pracovních, pohybových a komunikačních dovedností s cílem podněcovat plnohodnotné zapojení žáků do všech činností v rámci jejich individuálních dispozic, maximálně podporovat vzájemnou komunikaci, rozvíjet manuální zručnost a praktické dovednosti potřebné pro život. Učitelé věnovali dostatek pozornosti

motivačním aktivitám, pozitivnímu pedagogickému hodnocení a ocenění i malého pokroku jednotlivce. Dostatečný prostor byl v hodinách věnován procvičení a upevnění osvojovaného učiva. Třída byla vybavena názornými učebními pomůckami, které pedagogové i žáci aktivně využívali. Trpělivý přístup pedagogů a poskytování pomoci při vzdělávacích obtížích přispívaly k příjemné pracovní atmosféře v průběhu vzdělávání.

V zájmovém vzdělávání byl v průběhu inspekční činnosti sledován rozvoj postojů, schopností a dovedností žáků v souladu s požadavky vzdělávacích programů. Nenásilnou formou byly podporovány kladné vztahy a rozvíjení schopnosti spolupracovat a respektovat druhého. Žáci při sledovaných činnostech komunikovali na úrovni přiměřené jejich věku a míře postižení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání jsou závislé především na míře postižení a zdravotním stavu dětí a žáků. Vedení školy se ve spolupráci s jednotlivými vyučujícími a asistentkami pedagoga plánovitě zabývá vyhodnocováním průběžných a celkových výsledků vzdělávání žáků, které jsou pravidelně projednávány na jednáních pedagogické rady, čtvrtletně je vyhodnocováno i naplňování IVP. Při hodnocení individuálních výsledků v základním a středním vzdělávání je důraz kladen především na individuální pokrok jednotlivců, vyučující vedou průběžně záznamy o rozvoji žáků a jejich výsledcích. Výrazným úspěchem je každé zlepšení žáka v jakékoliv oblasti, dosažení větší míry samostatnosti a nezávislosti, úspěšná adaptace na školní prostředí a situace v běžném životě, dorozumění se s okolím. Dále také rozvinutí tvořivosti, motoriky, pohybových či pracovních dovedností, zapojení se do mimoškolních aktivit a soutěží (např. výtvarné a sportovní), což podporuje rozvoj sociální gramotnosti žáků a výchovu ke zdravému životnímu stylu. V některých předmětech učitelé využívají pro podporu hodnocení i žákovská portfolia. Na konci každého klasifikačního období je žák hodnocen širším slovním hodnocením s pozitivními informacemi o jeho individuálním pokroku. Spolupráce asistentů pedagoga s učiteli na základě vyhodnocení vzdělávacích potřeb žáků je efektivní.

Výsledky vzdělávání v přípravné třídě jsou hodnoceny jak na základě individuálních pokroků dětí, tak i na základě jejich schopnosti zapojit se do společných aktivit a adaptovat se na školní prostředí. Výuka je zaměřena na podporu dítěte v oblasti jeho individuálního rozvoje. Klíčovým cílem je poskytnout dětem pevné základy pro jejich další vzdělávací a osobnostní růst, s důrazem na rozvoj jejich potenciálu v různých oblastech života. Každý úspěch dítěte, ať už ve formě zlepšení v kognitivních dovednostech nebo v oblasti sociálních schopností, je považován za významný pokrok. Po ukončení přípravy na vzdělávání jsou děti zařazovány do nejvhodnější formy vzdělávání.

Poradenský systém efektivně propojuje oblast vzdělávání s prevencí sociálně patologických jevů a je zajišťován součinností pracovníků školního poradenského pracoviště a učitelů. Společně vytvářejí podmínky pro vzdělávání žáků, sledují jejich úspěšnost a začleňování do kolektivu. Ostatním pedagogickým pracovníkům průběžně a v potřebném rozsahu zprostředkovávají odborné informace a ve spolupráci s nimi vytvářejí a vyhodnocují individuální vzdělávací plány žáků. Školní poradenské pracoviště se dlouhodobě a systematicky zaměřuje na prevenci a řešení výukových problémů. Odpovídající pozornost je věnována také prevenci rizikového chování. Zkušenou metodickou prevence podrobně zpracovaná, průběžně realizovaná a pravidelně vyhodnocovaná preventivní strategie školy je naplňována při výuce i dalšími aktivitami. Postupy cílené prevence a řešení výukových

problémů jsou účinné, doporučení školských poradenských zařízení byla ve sledované výuce důsledně uplatňována.

Zájmové vzdělávání ve ŠD svým pojetím navazovalo na školní vzdělávání, rozvíjelo celkovou osobnost dítěte. Sloužilo především k výchově, vzdělávání, rekreační, sportovní a zájmové činnosti mimo vyučování. Rozvíjelo u dětí sebeobsluhu, praktické dovednosti a učilo je řešit různé modelové situace. Pomáhalo uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby a rozmanité zájmy. Účastníci získávali v rámci svých možností podmínky pro vlastní seberealizaci a prostor pro vyjádření. Časové rozvržení, uspořádání a náročnost činností v ŠD se řídilo požadavky psychohygieny s přihlédnutím a respektováním typu a stupně zdravotního postižení každého dítěte.

Základní formou výchovné práce v internátu jsou pravidelné činnosti, vycházející z požadavků psychohygieny. Život internátu obohacují příležitostné aktivity (soutěže, oslavy, besedy, vycházky, besídky, výtvarné dílny, cvičení atd.), které přispívají k vytváření rodinného prostředí, k posilování vzájemných vztahů a smysluplnému využití volného času. Vychovatelé průběžně pro výchovnou práci využívají spontánní aktivity žáků. Ve svém působení užívají jak formu individuální (osobní rozhovory, individuální pomoc) tak skupinovou (pravidelná společná setkání, společné aktivity).

Spolupráce školy s partnery je velmi důležitá pro zajištění kvalitní výuky a podpory pro žáky. Velmi významná pro práci školy je také spolupráce s rodiči. Škola dále úzce spolupracuje s různými institucemi, organizacemi a zřizovatelem. V rámci této spolupráce je důležité, že všechny zúčastněné strany mají společný cíl a to zajistit žákům se SVP co nejlepší podmínky pro jejich rozvoj a úspěch.

Vedení školy podporuje partnerské vztahy. Navázanou spoluprací má se dvěma partnerskými školami: se ZŠ ve Staňkově a Speciální školou v St. Gunthra v Chamu, kde žáci při společných aktivitách uplatňují své sociální dovednosti.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2017 došlo k navýšení počtu žáků o 60 % s čímž souvisí navýšení počtu učitelů a asistentů pedagoga.

Silné stránky

- Škola zajišťuje bezpečnost žákům, zaměstnancům a dalším oprávněným osobám v jejich prostorách, přičemž bere v úvahu specifické podmínky a prostředí školy. (1.4)
- Škola aktivně spolupracuje s klíčovými partnery a důležitými institucemi na realizaci školních vzdělávacích programů. Zapojuje se do projektů se zahraniční školou a využívá výsledky této spolupráce ke zlepšení kvality činnosti školy. (1.5)
- Vedení školy ve spolupráci se zřizovatelem usiluje o udržení dobrého technického stavu školy a zajištění kvalitních materiálních podmínek pro vzdělávání. (2.4)
- Pedagogové si vzájemně vytvářejí a udržují kolegiální vztahy a respekt. Dlouhodobě aktivně spolupracují, efektivně si předávají poznatky s cílem zlepšovat kvalitu poskytovaného vzdělávání. Vzniklé problémy jsou systematicky řešeny, týmová spolupráce je efektivní, aktivně se věnují profesnímu rozvoji, pravidelně se účastní kurzů a seminářů a prohlubují své odborné dovednosti. Využívají také samostudium a efektivní sdílení zkušeností. (3.3)

- Výuka je pečlivě naplánována a realizována podle vzdělávacích dokumentů, přičemž zohledňuje dosavadní znalosti a zkušenosti žáků a respektuje jejich specifické potřeby. Žákům jsou nabízeny aktivity, podporující jejich pozitivní sebepojetí, sebevědomí, psychickou odolnost a zdatnost. Pedagogové vyjadřují přesvědčení o schopnostech každého žáka dosáhnout vzdělávacích výsledků odpovídajících jeho individuálním možnostem. (4.1)
- Škola systematicky identifikuje individuální potřeby žáků ve vzdělávání a v případě potřeby spolupracuje s odbornými pracovišti. Důsledně eviduje pokroky žáků a zajišťuje, aby dosahovali maximálního učebního pokroku. Pedagogové přistupují k jednotlivým žákům s respektem a vytvářejí pro ně rovné příležitosti k zapojení do kolektivu ostatních žáků. (6.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Příklady inspirativní praxe

- V rámci školního vyučování probíhají činnosti v prostředí pohody a otevřeného partnerství v komunikaci, vytváří se příznivé sociální klima, založené na partnerské spolupráci a empatickém přístupu. Činnosti ve škole odpovídají mentálním a fyzickým schopnostem žáků, kteří jsou k těmto aktivitám vhodně motivováni. Atmosféra stabilních pravidel, spravedlnosti a spolupráce přispívá k psychické stabilitě dětí žáků. Veškerá činnost pedagogických pracovníků je zaměřena především na respekt k individuálním schopnostem, možnostem a potřebám žáků, stejně jako k jejich osobní a rodinné situaci. (2.2)

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenovací listina ředitele školské právnické osoby Diakonie Českobratrské církve evangelické Mgr. Ivanu Kováčovou ze dne 12. 5. 2021
2. Školní řád a vnitřní řád školní družiny, internátu, školní jídelny - výdejny platné ve školním roce 2024/2025
3. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2024/2025
4. Další dokumentace školy vedená dle § 28 odst. 1 školského zákona vztahující se ke kontrolovanému období

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Drahuse Šefčíková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Ivana Bartošová, školní inspektorka

PhDr. Marie Sládková, školní inspektorka

Ing. Monika Zelená, kontrolní pracovnice

17. 2. 2025